

> Retouradres Postbus 20901 2500 EX Den Haag

Bestuurskern
Dir. Luchtvaart
Afd. Luchtvaartveiligheid

Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Contactpersoon

Senior Bestuursmedewerker

T
M
F

.enm.

Datum 22 maart 2018
Betreft Besluit Wob-verzoek drone testen op luchthaven Eelde

Ons kenmerk
IENW/BSK-2018/49814
Bijlage(n)
2

Geachte heer ' .

In uw e-mail van 28 december 2017, ontvangen op 28 december, heeft u met een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur (hierna: Wob) informatie verzocht over het verruimen van de mogelijkheden voor het gebruik van drones op de luchthaven Eelde.

U vraagt om openbaarmaking van alle stukken die betrekking hebben op de totstandkoming van de Regeling van de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu, van 4 oktober 2017, nr. IENM/BSK-2017/232479, tot wijziging van de Regeling op afstand bestuurde luchtvaartuigen in verband met het verruimen van de mogelijkheden voor gecertificeerd drone gebruik op luchthaven Eelde (hierna: de Regeling) en de ontheffing die aan de luchthaven Groningen Airport Eelde (hierna: GAE) is verleend. U verstaat daaronder onder meer verslagen van vergaderingen, (telefoon)gesprekken, e-mails, van zowel de stukken van GAE als van mijn ministerie of andere betrokkenen zoals adviseurs en belanghebbenden.

Procedure

De ontvangst van uw verzoek is schriftelijk bevestigd bij brief van 28 december 2017.

In de brief van 22 januari 2018 is de beslistermijn met vier weken verdaagd tot 22 februari 2018.

In de brief van 19 februari 2018 is aan u meegedeeld dat de beslistermijn is opgeschort met twee weken vanwege het vragen van zienswijzen aan derden.

In de brief van 6 maart 2018 is bevestigd dat de beslistermijn in onderling overleg is uitgesteld tot 15 maart 2018.

Bij brief van 15 maart 2018, ontvangen op 20 maart, heeft u mij in gebreke gesteld en verzocht om betaling van een dwangsom op grond van artikel 4:17 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) wanneer ik niet binnen twee weken een besluit neem. Ik wijs u erop dat de verbeuring van een dwangsom bij niet-tijdig beslissen op een Wob-verzoek sinds de invoering in 2016 van het nieuwe artikel 15 van de Wob niet langer mogelijk is. Wel is op grond van artikel 15a van

de Wob bezwaar en beroep wegens niet-tijdig beslissen mogelijk, na ingebrekestelling.

Ik merk echter op dat mijn besluit niet tijdig genomen kon worden, hetgeen ik betreurt, maar de termijn van twee weken is op dit moment nog niet verstreken. Dat is, gelet op artikel 6:12 van de Awb, wel een vereiste om bezwaar of beroep in te stellen.

Bestuurskern
Dir. Luchtvaart
Afd. Luchtvaartveiligheid

Datum
22 maart 2018

Ons kenmerk
IENW/BSK-2018/49814

Wettelijk kader

Uw verzoek valt onder de reikwijdte van de Wob. Voor de relevante Wob-artikelen verwijs ik u naar de bijlage 1.

Inventarisatie documenten

Op basis van uw verzoek zijn 88 documenten aangetroffen.

Deze documenten zijn opgenomen in een inventarislijst die deel uitmaakt van dit besluit. U treft de inventarislijst aan als bijlage 2 bij dit besluit.

Openbare documenten

De Wob is niet van toepassing op documenten die reeds openbaar zijn. De documenten met nummers 1, 4, 5 en 6 zijn reeds openbaar en voor een ieder toegankelijk. Hierbij verwijs ik u naar <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2017-57411.html> voor de gepubliceerde regeling. Bij alle reeds openbare documenten staat een verwijzing in de inventarislijst in bijlage 2.

Zienswijzen

U bent er over geïnformeerd in de brief van 19 februari 2018 dat derde belanghebbenden in de gelegenheid worden gesteld hun zienswijzen te geven.

De zienswijzen van de derde belanghebbenden heb ik in mijn belangenafweging meegenomen. Ik verwijs u hiervoor naar het onderdeel Overwegingen in dit besluit.

Besluit

Ik heb besloten uw verzoek gedeeltelijk te honoreren door de documenten met nrs. 2 en 3, 7 t/m 12, 14 t/m 17, 19 t/m 32, 34, 36 t/m 54, 56, 58 t/m 63, 65 t/m 80 en 82 t/m 88 geheel of gedeeltelijk openbaar te maken. Voor de overige documenten wijs ik uw verzoek af. Voor de motivering verwijs ik naar het onderdeel Overwegingen van dit besluit.

Overwegingen

Reikwijdte verzoek

De aanpassing van de Regeling op afstand bestuurd luchtvaartuigen betreft een aantal zaken, zoals aanpassing van de veiligheidsbuffers rond onder meer gebouwen en wegen, uitbreiding van de mogelijkheden in de buitenste ring van gecontroleerd luchtruim bij luchthavens en openstelling van het gecontroleerd luchtruim van GAE om testen en experimenten met drones mogelijk te maken. Uw verzoek betreft de aanpassingen die betrekking hebben op GAE. Andere wijzigingen in deze regeling vallen derhalve buiten het verzoek. De passages in de documenten die op die wijzigingen betrekking hebben worden dan ook niet openbaar gemaakt.

Het is kabinetsbeleid om de drones-sector zelf het initiatief te laten nemen bij het realiseren van locaties voor testen en experimenten, veelal in afstemming met lokale overheden. Ik probeer vervolgens het testen op de gewenste locatie mogelijk te maken.

In het kader van deze aanpassing van de regelgeving heeft GAE, met onder andere steun van de provincie Drenthe, aangegeven dat zij een testcentrum voor drones op GAE wil ontwikkelen. Een wettelijke beperking hiervoor was het verbod om in het gecontroleerd luchtruim van GAE te vliegen. Met de aanpassing van de regelgeving is deze beperking weggenomen, waarbij expliciet aangegeven is dat dit alleen toegestaan is voor testen en experimenteren, dus niet voor reguliere vluchten met drones. De aanpassing betreft dus niet het geven van toestemming aan GAE om een testcentrum te exploiteren dan wel de benodigde vergunningen of ontheffingen voor het testen met drones.

In het concept 'Voorstel voor aanwijzing Groningen Airport Eelde als testlocatie onbemande luchtvaart' (document 8) wordt een planning als bijlage genoemd. Deze planning is echter niet op mijn ministerie ontvangen en kan derhalve niet in de lijst met documenten opgenomen worden.

De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer (artikel 10, tweede lid, onder e)
Op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e, van de Wob blijft verstrekking van informatie achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang dat de persoonlijke levenssfeer wordt geëerbiedigd.

In diverse documenten zijn namen van ambtenaren en derden opgenomen. Hoewel ambtenaren en derden in hun beroepshalve functioneren als zodanig niet ten volle een beroep kunnen doen op bescherming van hun persoonlijke levenssfeer, geldt dit in beginsel wel voor gegevens als namen, telefoonnummers (werk en privé), e-mailadressen en handtekeningen en parafen van ambtenaren of personen van andere organisaties. Namen en andere naar een persoon herleidbare gegevens zijn immers persoonsgegevens en het belang van eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer kan zich tegen het openbaar maken van dergelijke informatie verzetten.

Het vraagt een belangenafweging en daarbij spelen volgens de rechtspraak verschillende aspecten een rol, zoals de functie van de ambtenaar en de mate waarin sprake is van een publieke functie, waardoor de betrokkenen in de openbaarheid treedt. Tevens is van belang de positie en verantwoordelijkheid van de betrokkene bij de taakuitoefening. Daarnaast is van belang de controleerbaarheid van de taakuitoefening. Zo worden namen van ambtenaren die krachtens mandaat stukken hebben ondertekend, openbaar gemaakt, omdat volgens de jurisprudentie deze ambtenaren in beginsel hebben te aanvaarden dat met deze bevoegdheid hun namen naar buiten komen.

In de documenten in dit geval betreft het namen en contactgegevens van beleidsambtenaren van mijn ministerie, de provincie Drenthe en van een persoon werkzaam bij GAE die geen publieke functie hebben of mandaat hebben om stukken te ondertekenen. Er is daarnaast geen ander publiek belang bij openbaarmaking van de betreffende gegevens. Ik ben van oordeel dat het belang van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer in dit geval zwaarder weegt dan het algemene, publieke belang van openbaarheid.

Bestuurskern
Dir. Luchtvaart
Afd. Luchtvaartveiligheid

Datum
22 maart 2018

Ons kenmerk
IENW/BSK-2018/49814

De namen en persoonsgegevens waar het in de documenten om gaat die met dit besluit deels openbaar worden gemaakt zijn daarom onleesbaar gemaakt.

Bestuurskern
Dir. Luchtvaart
Afd. Luchtvaartveiligheid

Persoonlijke beleidsopvattingen uit intern beraad (artikel 11)

Artikel 11, eerste lid, van de Wob bepaalt dat in geval van een verzoek om informatie uit documenten opgesteld ten behoeve van intern beraad, geen informatie wordt verstrekt over daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen.

Datum
22 maart 2018

Ons kenmerk
IENW/BSK-2018/49814

Artikel 11, tweede lid, van de Wob bepaalt, dat over persoonlijke beleidsopvattingen met het oog op een goede democratische bestuursvoering informatie kan worden verstrekt, maar niet in tot personen herleidbare vorm.

Op grond van artikel 1, onder c, van de Wob wordt onder intern beraad verstaan het beraad over een bestuurlijke aangelegenheid binnen een bestuursorgaan, dan wel binnen een kring van bestuursorganen in het kader van de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een bestuurlijke aangelegenheid. Een persoonlijke beleidsopvatting is "een opvatting, aanbeveling of conclusie van één of meer personen over een bestuurlijke aangelegenheid en de daartoe door hen aangevoerde argumenten" (artikel 1, onder f, van de Wob).

Als documenten van intern beraad worden blijktens de toelichting op de Wob en bestendige jurisprudentie o.a. aangemerkt: nota's van ambtenaren aan hun politieke en ambtelijke leidinggevers, correspondentie tussen ministeries of andere bestuursorganen onderling en concepten van stukken. Ook documenten afkomstig van externe personen of organisaties die bij de beleidsvorming en besluitvorming worden betrokken kunnen als documenten bestemd voor intern beraad worden aangemerkt. Deze beperking op de informatieverplichting is in de Wob opgenomen omdat een ongehinderde bijdrage van ambtenaren en van hen die van buiten bij het intern beraad zijn betrokken bij de beleidsvorming en -voorbereiding gewaarborgd moet zijn. Zij moeten in alle openhartigheid onderling en met bewindspersonen kunnen communiceren. Staatsrechtelijk zijn slechts de standpunten die het bestuursorgaan voor zijn rekening wil nemen relevant.

Het is vaste rechtspraak dat ook documenten afkomstig van derden die niet tot de kring van de overheid behoren, worden aangemerkt als documenten die zijn opgemaakt ten behoeve van intern beraad, indien deze documenten met dat oogmerk zijn opgesteld.

Het interne karakter van het beraad komt evenwel te vervallen wanneer daaraan het karakter van advisering of gestructureerd overleg moet worden toegekend.

De documenten met nummers 2, 3, 8, 10 t/m 12, 14 t/m 17, 19 t/m 32, 34, 36 t/m 54, 56, 58 t/m 63, 65 t/m 80 en 82 t/m 88 zijn opgesteld ten behoeve van intern beraad en bevatten deels persoonlijke beleidsopvattingen. Het betreft voorstellen voor de tekst van de wijziging van de regeling en andere documenten die daarmee verband houden, waaronder de stukken ter voorbereiding van de internetconsultatie, en andere vragen en opmerkingen hierover tussen medewerkers van mijn ministerie. De documenten met nummers 13, 18, 33, 35, 55, 57, 64 en 81 zijn opgesteld ten behoeve van intern beraad en bevatten louter persoonlijke beleidsopvattingen. Ik heb daarom besloten deze documenten geheel of gedeeltelijk niet openbaar te maken.

Ik acht het niet in het belang van een goede en democratische bestuursvoering indien de standpunten van ambtenaren zelfstandig worden betrokken in de publieke discussie. Ik zie in dit geval geen aanleiding om met toepassing van artikel 11, tweede lid, van de Wob in niet tot personen herleidbare vorm informatie te verstrekken over deze persoonlijke beleidsopvattingen.

Bestuurskern
Dir. Luchtvaart
Afd. Luchtvaartveiligheid

Datum
22 maart 2018

Ons kenmerk
IENW/BSK-2018/49814

Wijze van openbaarmaking

De documenten, genoemd onder nrs. 2 en 3, 7 t/m 12, 14 t/m 17, 19 t/m 32, 34, 36 t/m 54, 56, 58 t/m 63, 65 t/m 80 en 82 t/m 88 treft u bij dit besluit in kopie aan. Tevens zullen de documenten per e-mail naar u toegezonden worden.

Plaatsing op internet

De openbaar gemaakte stukken worden geanonimiseerd op www.rijksoverheid.nl geplaatst.

Ik vertrouw er op u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT,
namens deze,
DE DIRECTEUR-GENERAAL LUCHTVAART EN MARITIEME ZAKEN,

mr. ing. J.H. Dronkers

Voor nadere informatie over dit besluit kunt u terecht bij de hierboven genoemde contactpersoon.

Op grond van de Algemene wet bestuursrecht kan een belanghebbende tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop dit is bekendgemaakt een bezwaarschrift indienen. Het bezwaarschrift moet worden gericht aan de Minister van Infrastructuur en Waterstaat, ter attentie van Hoofddirectie Bestuurlijke en Juridische Zaken, afdeling Algemeen Bestuurlijk-Juridische Zaken, postbus 20901, 2500 EX Den Haag.

Het bezwaarschrift dient te zijn ondertekend en ten minste te bevatten:

- a. naam en adres van de indiener;
- b. de dagtekening;
- c. een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaarschrift zich richt (datum en nummer of kenmerk);
- d. een opgave van de redenen waarom men zich met het besluit niet kan verenigen.